

Mír a bezpečnost v roce 2019: Přehled činností EU a výhled do budoucna

(Peace and Security in 2019: Overview of EU action and outlook for the future)

Zdroj:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/637894/EPRS_STU\(2019\)637894_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/637894/EPRS_STU(2019)637894_EN.pdf)

Autor: Výzkumná služba Evropského parlamentu (Elena Lazarou)

Od konce studené války si svět užíval bezprecedentní období stability a míru. Od roku 2012 však začal růst počet konfliktů. Ačkoli území EU stále zůstává relativně stabilní a bezpečné, některé sousední regiony se nemohou z podobné situace těšit. Kromě tradičních konvenčních hrozeb, jako mezinárodní nestabilita nebo závody ve zbrojení, musí EU čelit i hrozbám spojeným s globálním oteplováním, změnou demografie a nebo novým technologickým hrozbám, jako jsou kybernetické útoky.

Řada zahraničních aktérů mezitím posiluje svoje vojenské kapacity, například Rusko, Čína nebo Indie. Stále více expertů odhaduje, že svět je na začátku nových závodů ve zbrojení, přestože v EU v posledním desetiletí výdaje na obranu klesaly až do roku 2014. Odhaduje se, že násilí je příčinou ztráty 14.3 triliónů dolarů, díky ztrátě kupní síly. Cena válek se odhaduje na 1.04 trilionů dolarů. Na druhé straně výdaje na budování míru se odhadují na 10 miliard dolarů.

Data ukazují, že většina občanů EU (většinou okolo 2/3) podporuje intervenci Unie v určitých otázkách bezpečnosti a míru (zejména boj proti terorismu, ochrana vnějších hranic, problematika migrace a bezpečnostní a obranná politika).

Snaha EU o mír a bezpečnost

EU považuje přispívání ke globálnímu míru a bezpečnosti za jeden ze svých mnoha cílů. Tato snaha se promítá ve Společné zahraniční a bezpečnostní politice (CSDP). V rámci CSDP EU provádí řadu činností, jako ekonomickou kooperaci, humanitární pomoc nebo podporu sousedních zemí. Cílem je šířit základní hodnoty svobody, demokracie a právního státu.

EU se také podílí na mírových jednáních, například mezi Izraelem a Palestinou nebo v Ukrajinské občanské válce. Na strategické úrovni členské státy EU přispívají kolem 33 % rozpočtu Spojených národů (UN) na udržování míru.

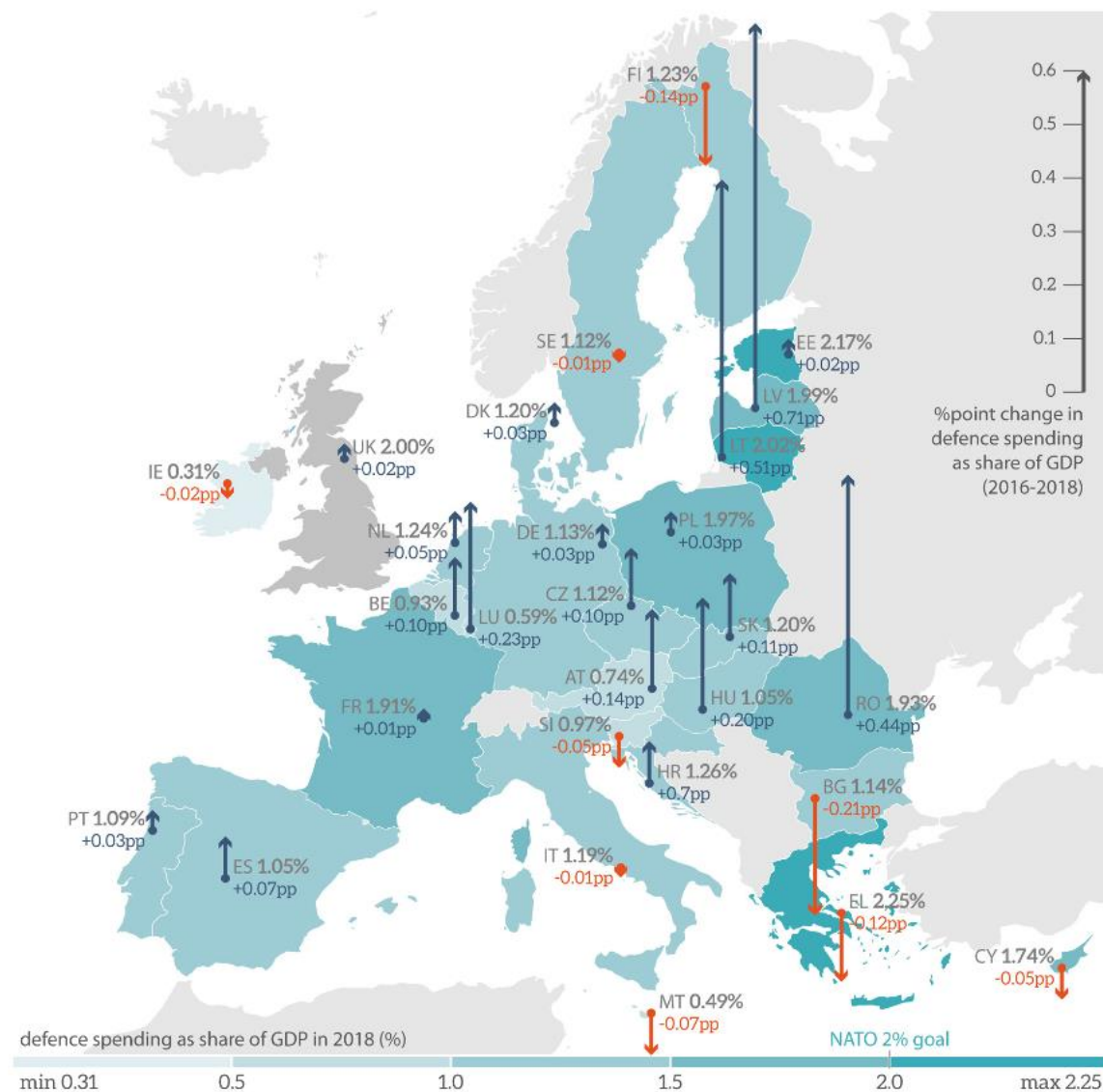

Bezpečnostní a obranná politika EU

V posledních dvou letech začaly členské státy EU, ve většině případů, zvyšovat výdaje na obranu, s cílem dostat se na 2 % HDP stanovených jako cíl členů NATO. Společně s tímto vývojem provedla EU několik dalších opatření mířených přímo na obranu. Jedná se zejména o vytvoření:

- Evropského obranného fondu (EDF);
- Koordinovaný každoroční přezkum v oblasti obrany (CARD);
- Útvaru schopnosti vojenského plánování a vedení (MPCC);
- Strukturovaná spolupráce (PESCO).

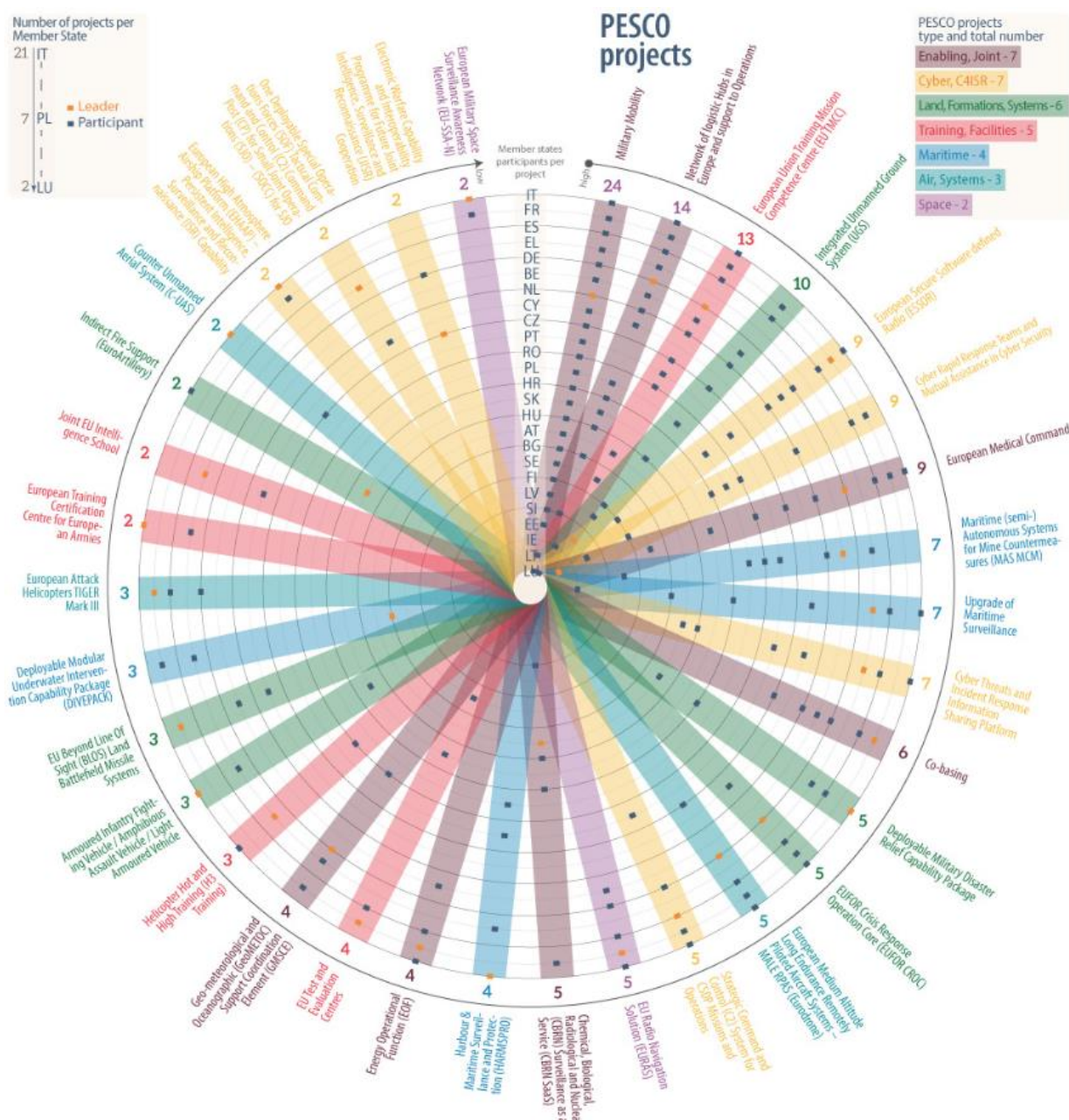
Výdaje EU na obranu v roce 2018 a růst od roku 2016

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořechovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

Mnoho programů v rámci spolupráce **PESCO** má za cíl podpořit členské státy k větším výdajům na obranu a investice do výzkumu. Spolupráce je podporována také EDF a informacemi získanými na základě CARD. Jednotlivé projekty jsou pak zaměřené na větší interoperabilitu a spolupráci mezi ozbrojenými silami členských států EU a vyplnění mezer ve vojenských kapacitách EU jako celku.

Jednotlivé projekty v rámci PESCO a jejich účastníci

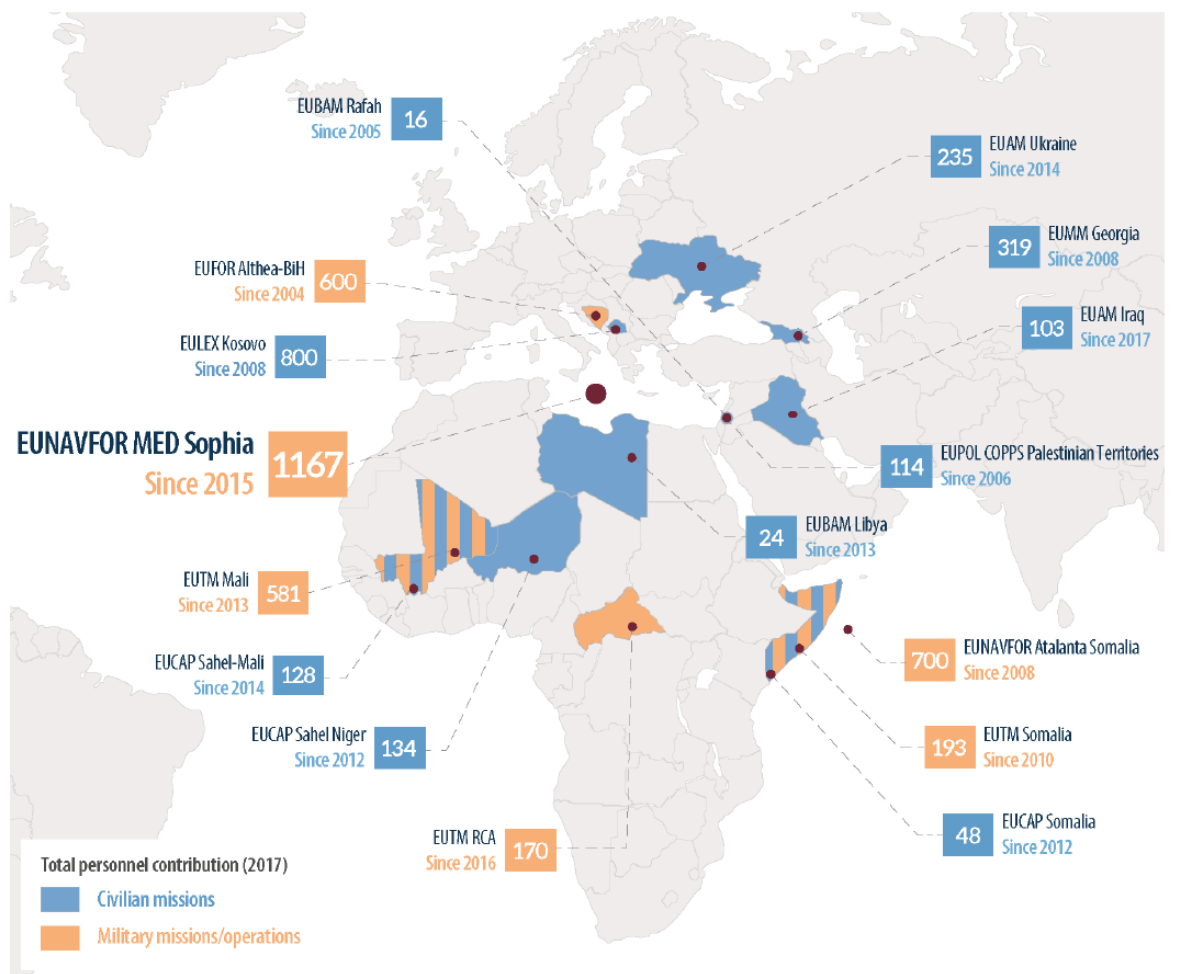

Další důležitou částí plánování obrany je spolupráce mezi **EU** a **NATO**. V posledních letech se pomocí společných dohod tato spolupráce zaměřila na: boj proti hybridním hrozbám, interoperabilitu, nelegální migraci, kybernetickou bezpečnost, obranný průmysl, společná cvičení, boj proti terorismu a vojenskou mobilitu.

V rámci CSDP EU podniká **civilní a vojenské mise** zaměřené například na vojenský/policejní výcvik, budování vojenských kapacit, boj proti pirátství nebo podporu při ochraně hranic, v mnoha zemích zužovaných konflikty. Pod CSDP EU od roku 2015 podniká námořní mise ve Středoziemním moři, s cílem narušit operace obchodníků s lidmi.

Mise EU v rámci CSDP

Další velkou hrozbou, která relativně nedávno vyšla najevo, je **kyberkriminalita**. Ta ohrožuje Unii na dvou úrovních. První jsou finanční ztráty, které se mohou pohybovat v řádech miliard. Pravděpodobně však větší dopad na EU by mohla mít úroveň druhá, a to ohrožení demokratických principů pomocí dezinformací a ovlivňování veřejného mínění. Sami občané EU považují kyberkriminalitu za závažný problém.

V reakci byla přijata mnohá opatření, například spolupráce se soukromým sektorem nebo nadnárodními organizacemi. Došlo také k posílení agentur EU, aby se mohly s touto hrozbou lépe vypořádat (ENISA, Europol, eu-LISA...). EU má za cíl stát se vzorem v přístupu ke kybernetické bezpečnosti.

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořeškovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

V posledních dvou dekádách vzrůstala hrozba **terorismu** pro Unii, která vyvrcholila konfliktem v Sýrii, severní a střední Africe. Už od 11. září 2001 se EU zapojila do boje proti terorismu. Avšak nová vlna teroristických útoků, začínající v roce 2014, vedla k řadě radikálních opatření mířených proti této hrozbě. V boji proti terorismu bylo na úrovni EU přijato mnoho opatření směřovaných k posílení zejména následujících oblastí:

- Harmonizování kriminálního práva a posílení spolupráce mezi národními orgány členských států.
- Výměna informací uvnitř Unie a s třetími zeměmi.
- Posílení spolupráce s třetími zeměmi.
- Omezení střelných zbraní a chemických látek.
- Potírání šíření propagandy teroristů a boj proti radikalizaci.
- Podpora regionů a zemí, ve kterých hrozba terorismu vzniká, ať už finančně nebo pomocí vojenských/civilních misí.

Budoucnost bezpečnostního prostředí

V roce 2019 čeká Unii řada výzev, ale i příležitostí v oblasti míru a bezpečnosti. Bezpečnostní prostředí má v současnosti následující skutečnosti:

- V otázkách bezpečnosti má EU silnou podporu občanů členských zemí.
- Národní obranná strategie USA naznačuje nástup nových závodů ve zbrojení společně s Ruskem, Čínou, Severní Koreou a Iránem.
- Současné konflikty budou pravděpodobně přetrvávat zejména v Jemenu, Afghánistánu, Sýrii, Jižním Súdánu, Ukrajině a Venezuele.
- Vztahy mezi EU a Ruskem pravděpodobně zůstanou napnuté, nebo se zhorší, v případě dalších narušujících činností Ruské federace.
- Migrační krize bude stále představovat problém pro členské státy.
- V následujících letech se bude pokračovat v implementování spolupráce PESCO.

Budoucnost financování míru a bezpečnosti

Unie bude i nadále vynakládat zdroje na rozvoj spolupráce s třetími zeměmi za účelem jejich stability a hodlá i nadále investovat do humanitární pomoci konfliktním zemím a regionům.

V oblasti obrany je největší novinkou EDF. Část fondu zaměřená na výzkum má za cíl alokovat na výzkum 90 milionů Eur do konce roku 2019 a následně 500 milionů ročně po roce 2020. Část fondu na vývoj a nákup vybavení by měla pro rok 2019 připravit 500 milionů a 1 miliardu ročně po roce 2020. Podle víceletého finančního rámce (MFF) na období 2021–2027 bude EDF největší částí výdajů EU na bezpečnost a obranu s celkovým rozpočtem na 7 let v hodnotě 11,453 miliardy.

MBI

MEZINÁRODNÍ
BEZPEČNOSTNÍ
INSTITUT

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořeškovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

Dojde také ke zvýšení rozpočtu Evropské hraniční a pobřežní stráže, která měla v roce 2018 rozpočet v hodnotě 292 milionů. Ten by se měl zvětšit na 335 milionů od roku 2020. Obdobně dojde ke zvýšení rozpočtu Agentury Evropské unie pro bezpečnost sítí a informací (ENISA) z 11 milionů v roce 2018 na 23 v roce 2022.

Podle dohody s členskými státy 35 % jejich výdajů na nákup vybavení musí být v rámci spolupráce s ostatními členskými státy. Další spolupráce bude vznikat v rámci PESCO.

Kapitola 5 MFF Bezpečnost a obrana

Heading 5 Security and Defence

€ 24 323 million

2.1 % of total EU 2021-2027 MFF

11 453	5 767	2 210	1 242	3 651
European Defence Fund	Military Mobility	Internal Security Fund	Union Civil Protection Mechanism (rescEU)	other